

FOCUS

ciens du Roussillon (1954) de Marcel Durliat que en va donar a conèixer l'obra figurativa conservada, tota ella integrada en una sèrie de retalles de l'actual Catalunya Nord, d'entre els quals destaquem, per fer-ho breu, els ceretans de Sant Fruituós d'Iravallis (1572), Sant Martí d'Ur (1575) o de la Mare de Déu de Palau-de-Vidre (1583), aquest ja a la plana rossellonesa.

Doncs bé, la comparació entre el llenguatge pictòric ben italiàmitzat que Antoni Peiravi hi desplegarà i que ha estat analitzar atentament en el recent catàleg de l'exposició *Aitour d'une oeuvre restaurée. Le retable de La Renaissance de Vallecabollère* ((2018), és molt reveladora i el descarta com autor dels patriarques de la Seu d'Urgell, tornant-los a l'anonimat.

És una condició, aquesta, que tal vegada no agradi gaire a alguns antiquaris, però que no altera gens els historiadors de l'art ni, evidentment, provoca cap minva en el valor i la consideració del bé artístic. Al contrari, l'historiador sol ser una criatura que gaudeix quan peces aparentment modestes revelen bons relats, de vegades sobre les circumstàncies i el context de la comanda, de vegades sobre les creences i la ideologia que transmetien o de vegades sobre els recursos plàstics que l'autor hi esmerçà. A més, qui sap si aquesta condició es podria revertir si els fons documentals decidissin ser generosos amb l'esforç dels investigadors i acabessin mostrant la personalitat d'aquest misterios autor centreuropè (?) itinerant per l'àrea pirinenca. Sense descartar —és una segona hipòtesi explorable—, que el cicle

arribés a la Seu fruit d'una adquisició, com un conjunt importat en el marc d'una remarkable operació de col·leccionista, quel·com inhabitual a la Catalunya de l'època del Renaixement.

És evident, doncs, que la història fascinant dels patriarques urgellencs no està completa; que, entre més interrogants, falta il·luminar les circumstàncies i els protagonistes del singularíssim encàrrec, saber quina edició dels *Testaments* consultaven, i aclarir si les tretze figures d'aquestes pàgines tenien relació (i de quina mena) amb les sarges dels tres profetes del Museu Diocesà d'Urgell, de les mateixes dimensions i corresponents a una mà molt pròxima, i també acabades de restaurar al Centre la Generalitat. I és ben clar que, ara, nets i endregats, els espera una llarga vida "pública" i que caldrà pensar sobre com l'encaren: en com s'acomodaran als flamants espais que sorgiran del transcendent projecte de remodelació que el Museu té en marxa, i en com es presentaran als visitants per aconseguir que els seu intricat simbolisme i aquells complicats processos d'invenció resultin comprensibles i suggerits als diversos públics que en fruitaran. Tot un repte museogràfic, incitant i ben engrescador. ■

L'Espill 59

EDITORIAL • *El llegat de Maig del 68 i les noves realitats del segle XXI* • **ARTICLES** • Ernest Reig, Josep Vicent Boira, Luis Moreno, Gustau Muñoz, Aitana Guia, Anna I. López, Andreu Domingo, Ricard Pérez Casado, Simona Škrabec, Josep Pérez, Antoni Segura, Lola Bañon, Juan Pecourt, Ana Aguado, Mykola Riabtkuk, Carles Feixa, Teresa Ferriz, Josep Lluís Gómez Mompert, José E. Muratti, Xavier Mas, Ignacio Gozalo-Sallellas, Francesc Torres • **CONVERSES** • Conversa amb Maria Àngels Duran, per Sandra Obiol - Conversa amb Frigga Haug, per Vanessa Vidal - Conversa amb Mladen Doljar, per Mírija Čander

